

Jak používáme definice informační gramotnosti v práci komise

Komise IVIG pracovala s definicemi informační gramotnosti od roku 2004, kdy připravovala průzkum informační gramotnosti studentů na vysokých školách a potřebovala ujasnit obsah pojmu informační gramotnost tak, aby mohla podle jejích jednotlivých částí jednak připravit otázky pro dotazník a jednak zformulovat standardy informačně gramotného studenta. K tomu vytvořila model informační gramotnosti, který vycházel z předpokladů a výsledků projektů IALS a SIALS a usnadnil přípravu dotazníku i formulaci standardů. Zdůvodnění tohoto přístupu popisuje následující text:

Gramotnost znamená v přeneseném významu nějakou konkrétní znalost či dovednost, resp. soubor znalostí či dovedností. Funkční gramotnost je pak vztažena ke kulturnímu kontextu, znamená tedy schopnost takové znalosti či dovednosti použít. V rámci projektu [IALS/SIALS](#) byla funkční gramotnost definována jako schopnost aktivně participovat na světě informací a byla dále rozčleněna do tří složek, a to na:

- **gramotnost literární**, jako schopnost nalézt a porozumět informaci z textu
- **gramotnost dokumentovou**, jako schopnost vyhledat a využít přesně definovanou informaci
- **gramotnost numerickou**, jako schopnost manipulovat s čísly.

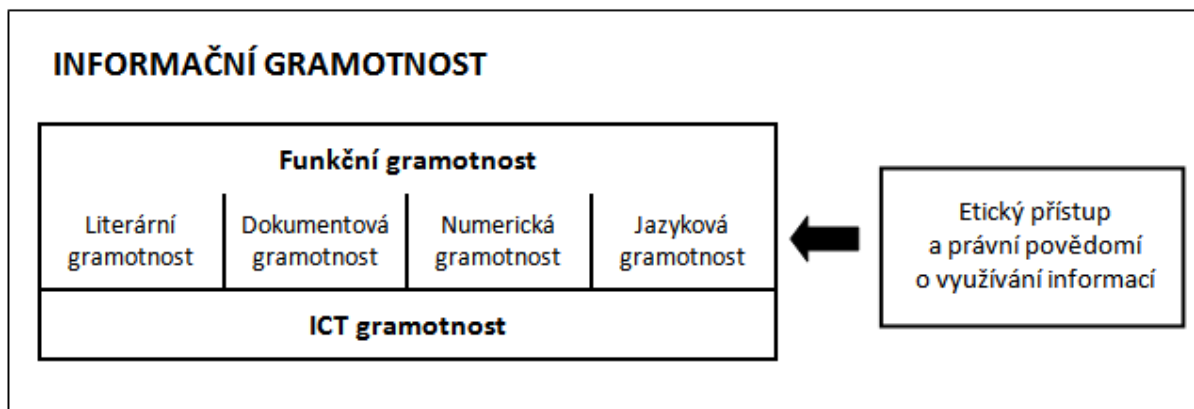
Z definice funkční gramotnosti podle IALS/SIALS (přestože existují i další členění) jsme vycházeli ve snaze definovat pojem informační gramotnost tak, aby zohledňoval rozvoj informačních a komunikačních technologií. Informační gramotnost chápeme jako funkční gramotnost v informační společnosti, společnosti na rozvoji takových technologií založené. K funkční gramotnosti proto přidáváme ICT gramotnost, jako schopnost uživatelské práce s počítačem (a dalšími nástroji) a sítěmi (zejména internetem), zdůrazňujeme však, že práce s ICT je vždy práce s nástroji a podporuje ostatní složky informační gramotnosti. Funkční gramotnost vždy jako celek vstoupí do konceptu gramotnosti informační a domníváme se, že schopnost pracovat s informacemi je v ní obecně již dostatečně obsažena. Zvláště jsme zdůraznili gramotnost jazykovou, jako schopnost adekvátně používat mateřský a další jazyk a v rámci svého oboru také příslušnou terminologii. Práce s informacemi, tedy schopnost je nalézat, vyhodnotit a použít, zůstává klíčová a její podstata se na rozdíl od rozvoje nástrojů nemění.

Z praxe knihovníků a informačních knihovníků se ukazuje potřeba zdůraznit ještě jeden aspekt práce s informacemi, který však samotnou informační gramotnost přesahuje, a to etický přístup a znalost právních aspektů, které s informacemi souvisí. Tedy povědomí o tom, že použité zdroje je třeba citovat a zacházet s nimi s ohledem na autorské právo.

funkční G = literární G + dokumentová G + numerická G + jazyková G

informační gramotnost = funkční gramotnost + ICT gramotnost + etický přístup a právní povědomí k využívání informací

Model informační gramotnosti

Rozvíjet informační gramotnost tedy znamená vycházet z doporučení, která vyplývají z výzkumů funkční gramotnosti, zejména pokud jde o přesun důrazu z faktografie na obecnější kompetence, rozvoj komunikačních dovedností a důraz na výuku cizích jazyků - zejména angličtiny. Navíc to však znamená také rozvíjení schopností práce s informačními a komunikačními technologiemi, což je důležitou podmínkou uplatnění v informační společnosti. Informační gramotnost je nadto třeba chápat v kontextu tzv. [klíčových kompetencí](#), což jsou všechny znalosti a dovednosti důležité pro rozvoj a uplatnění každého člověka. Mezi klíčové kompetence patří mj. zmiňovaný etický přístup a znalost občanských práv a povinností.

Na otázku "proč je důležité definovat informační gramotnost?" odpovídají články [Informační gramotnost z hlediska veřejné politiky](#).